

MEICIRCULAIRE 2022 GEMEENTEFONDS – EFFECTEN VOOR GOUDA

1. Inleiding

Het Rijk informeert de gemeenten meerdere keren per jaar door middel van zogenoemde circulaire over de uitkering uit het gemeentefonds. De belangrijkste en vaak ook meest uitgebreide zijn de meicirculaire en de septembercirculaire. De meicirculaire is vooral van belang omdat de provinciale toezichthouder voorschrijft dat de programmabegroting gebaseerd moet zijn op de meest recente meicirculaire. Dat betekent dat de meicirculaire 2022 verwerkt moet worden in de programmabegroting 2023-2026. De meicirculaire 2022 bevat ook effecten met betrekking tot 2022.

De meicirculaire laat een significante stijging zien van de inkomsten. Dit komt deels doordat Gouda profiteert van de herverdeling van het gemeentefonds per 1-1-2023. Het komt ook door de hogere accessen dan opgenomen in voorgaande circulaire en informatiebrieven van het Rijk.

Vanwege de grote financiële effecten voor 2022 is het van belang dat de gemeenteraad bij voorkeur voor het zomerreces instemt met de verwerking van de meicirculaire in de begroting waardoor budgetten gealloceerd worden en rechtmatig worden besteed. De effecten voor 2023 en verder worden verwerkt in de programmabegroting 2023-2026.

Ten aanzien van de eerder in de Goudse Kaderbrief 2023 genoemde kanttekeningen/risico's voor de meerjarenbegroting zijn de volgende ontwikkelingen relevant:

- VNG en Rijk zijn in overleg om afspraken te maken over het loslaten van de trap-op-trap-af systematiek. Dit zou een vermindering van de meerjarige risico's betekenen. De algemene uitkering kan dan niet meer dalen door dalende of achterblijvende uitgaven van het Rijk.
- De loon- en prijscompensatie in de meicirculaire is bedoeld voor de gebruikelijke loon- en prijsgevoelige budgetten in de begroting. Op die basis is de circulaire doorgerekend. Conform meicirculaire is voor 2023 gerekend met 3,3% loonindex en 2,3% prijsindex. De loon- en prijscompensatie ziet niet op bijstellingen van eerdere (ramingen van) investeringskredieten op basis van de huidige inflatieontwikkelingen.

Daarnaast is het goed te noemen dat de krappe arbeidsmarkt een risico vormt ten aanzien van (het tempo van) de uitvoering van (nieuwe) taken.

2. Effect meicirculaire 2022 op hoofdlijnen

Het belangrijkste doel van de doorrekening van deze meicirculaire is het bepalen van het effect van de circulaire op het financieel perspectief en de aanscherping van het perspectief dat in de Kaderbrief 2023-2026 is geschetst.

In financiële zin pakt de meicirculaire positief uit in alle jaren, wel is er in 2026 minder meer beschikbaar

Effect op het huidige jaar 2022

Navolgende tabel vindt zijn basis in het raadsvoorstel bij de 1^e bestuursrapportage 2022. Daaronder zijn de effecten van de meicirculaire toegevoegd. De uitkering uit het gemeentefonds is voor 2022 met € 11.124.000 naar boven bijgesteld. Hiervan is € 6.611.000 bestemd voor de uitvoering van specifiek benoemde taken, de zogenoemde taakmutaties.

Bedragen x € 1.000	2022
Perspectief 2022 na 1^e begrotingswijziging 2022	755
1^e bestuursrapportage 2022:	
Wijzingen met een effect op het begrotingsperspectief	-635
Budgettaire neutrale wijzigingen	0
Subtotaal 1^e bestuursrapportage 2022	-635
Ontwikkeling algemene uitkering conform meicirculaire, waarvan:	11.124
Taakmutaties	-6.611
Geactualiseerd financieel perspectief 2022	4.633

Effecten op het meerjarenperspectief 2023-2026

bedragen x €1.000 (- = nadeel / + = voordeel)	2023	2024	2025	2026
Actueel perspectief Kaderbrief 2023 (vastgesteld)	5.672	6.716	8.086	7.593
Intensiveringen coalitieakkoord (op basis van voorstel)	-17.022	-18.703	-19.976	-16.661
Mutatie algemene uitkering waarvan:	21.560	24.467	29.438	15.961
- loon en prijscompensatie	-1.233	-2.971	-4.560	-5.724
- middelen jeugdzorg	-5.503			
- taakmutaties	-1.560	-1.562	-1.243	-1.013
Prognose meerjarenperspectief	1.914	7.947	11.745	156

Op een aantal punten wijkt het overzicht af van het gepresenteerde financiële plaatje bij het coalitieakkoord. Deze worden hieronder toegelicht:

1. De mutatie in de algemene uitkering is hoger dan de in het coalitieakkoord geschetste *extra inkomsten Rijk op basis van maartbrief 2022*.
2. De extra middelen voor jeugdzorg zijn door het Rijk op dit moment alleen voor 2023 toegekend (zie onderstaande toelichting).
3. Voor de uitvoeringskosten van het klimaatakkoord zijn op dit moment alleen middelen voor 2022 toegekend (zie toelichting bij hoofdstuk 3).

De meicirculaire 2022 geeft significante wijzigingen aan in de algemene uitkering. Daar liggen met name de volgende ontwikkelingen aan ten grondslag:

- De verwerking van het coalitieakkoord van het Rijk. Door de trap-op-trap-af systematiek stijgt de algemene uitkering bij extra uitgaven van het Rijk.
- Het schrappen van de geplande opschalingskorting voor de jaren 2023-2025.
- De herverdeling van het gemeentefonds, per 1 januari 2023. Gouda is een voordeelgemeente.
- Compensatie voor loon- en prijsontwikkeling met hogere percentages dan voorheen.
- Middelen jeugdzorg
Het kabinet stelt in 2023 incidenteel € 1,454 miljard extra beschikbaar voor de jeugdzorg. Vanuit het gemeentefonds ontvangt Gouda € 5,5 miljoen. In de Goudse begroting was al rekening gehouden met € 1,3 miljoen. Bij het toegekende bedrag gaat het kabinet ervan uit dat gemeenten inzetten op besparingsmaatregelen voor € 374 miljoen op de jeugdzorguitgaven in 2023 (die ook onderdeel is van de reeks van de Commissie van Wijzen). In het coalitieakkoord van Gouda wordt rekening gehouden met zowel extra uitgaven als extra inkomsten van het Rijk (budgetneutraal). De bijdrage voor 2023 van het Rijk is in de orde van grootte conform de verwachting. Voor 2024 en verder zijn nog geen middelen toegekend.
- Taakmutaties/geoormerkte bedragen. Deze worden hieronder nader toegelicht.

3. Toelichting taakmutaties

Taakmutaties betreffen wijzigingen in de uitkering(en) uit het gemeentefonds vanwege nieuwe of vervallen gemeentelijke taken of vanwege aanpassingen op bestaande veelal geormerkte uitkeringen (bv. vanwege de regiofunctie van Gouda of vanwege een raadsbesluit). Voor echt nieuwe taken is de huidige werkwijze om de middelen beschikbaar te houden binnen de begroting voor nadere invulling/besteding door het college.

De taakmutaties in de meicirculaire zijn in onderstaande tabel tot uitdrukking gebracht.

Bedragen * € 1.000 (- = meer geld om uit te geven door Gouda; + = minder geld om uit te geven)	2022	2023	2024	2025	2026
1. Inburgering: leerbaarheidstoets	-22	-20	-20	-20	-20
2. Versterking dienstverlening gemeenten: Systeemleren	0	-20	-20	-20	-20
3. Energietoeslag	-3.782	0	0	0	0
4. Eigen bijdrage huishoudelijke hulp = taakstelling	0	0	0	322	332
5. Toezicht en handhaving voor EPBD III	-6	0	0	0	0
6. Prenataal huisbezoek	9	0	0	0	0
7. Maatschappelijke opvang en OGGz (DU)	-3	-3	-3	-3	-3
8. Gezond in de stad (DU)	-19	0	0	0	0
9. Vrouwenopvang (DU)	-238	-227	-227	-227	-3
10. Crisisdienstverlening (DU)	-404	0	0	0	0
11. Brede aanpak dak- en thuisloosheid (DU)	-341	0	0	0	0
12. Einde lening inburgeringsplichtig (DU)	-18	0	0	0	0
13. Uitvoeringskosten klimaatpakkoord (DU)	-442	0	0	0	0
14. Extra capaciteit BOA's (DU)	-42	-42	-42	-42	-42
15. Beschermd Wonen (IU)	-738	-1.131	-1.132	-1.132	-1.133
16. Participatie (IU)	-429	0	0	0	0
17. Voogdij/18+ (IU)	-135	0	0	0	0
18. Participatie: loon- en prijsbijstelling 2022	0	-14	-15	-15	-16
19. Voogdij 18+: loon- en prijsbijstelling 2022	0	-102	-103	-106	-109
Totaal taakmutaties	-6.611	-1.560	-1.562	-1.243	-1.013

Een tweetal negatieve taakmutaties (= nog te realiseren ombuigingen) wordt niet ingeboekt. Het betreft de onderwerpen Valpreventie ouderen met een beoogde besparing in de domeinen Zvw en Wlz en Armoedebestrijding kinderen voor bedragen oplopend van € 36.000 in 2023 naar € 60.000 in 2026 respectievelijk € 20.000 per jaar vanaf 2023. Vanwege het uitgangspunt van realistisch begroten acht het college het niet reëel om deze door het Rijk opgelegde taakstellende besparing in het gemeentefonds door te vertalen naar de eigen begroting.

Toelichting op de tabel

1. *Inburgering: leerbaarheidstoets*

De omvang van de integratie-uitkering Inburgering 2022 wijzigt als gevolg van de toevoeging van middelen voor de leerbaarheidstoets. Gouda ontvangt hiervoor € 22.000. Ook voor 2023 en verder komen middelen beschikbaar maar dan als onderdeel van de algemene uitkering.

De leerbaarheidstoets is onderdeel van de brede intake in de Wet inburgering. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de begeleiding bij de afname van de leerbaarheidstoets.

Voorgesteld wordt de middelen beschikbaar te houden voor nadere invulling/besteding door het college.

2. *Versterking dienstverlening gemeenten: Systeemleren*

Voor het onderdeel systeemleren als onderdeel van de versterking van de dienstverlening door gemeenten naar aanleiding van de kinderopvangtoeslagenaffaire komt voor de periode 2023 t/m 2027 jaarlijks € 20.000 extra beschikbaar voor de gemeente Gouda.

Voorgesteld wordt deze middelen toe te voegen aan de reeds eerder geormerkte middelen in afwachting van invulling/besteding door het college.

3. *Energietoeslag*

Om de gemeenten te compenseren voor de toe te kennen eenmalige tegemoetkoming voor de gestegen energieprijzen aan huishoudens met een laag inkomen en tevens voor de uitvoeringskosten, zijn middelen toegevoegd aan het gemeentefonds voor alleen 2022. Gouda krijgt hiervan € 3.782.000. Deze middelen worden toegevoegd aan programma 4 Sociaal domein in lijn met de besluitvorming van het college van 17 mei 2022 en het raadsmemo van dezelfde datum.

4. *Eigen bijdrage huishoudelijke hulp = taakstelling*

In het coalitieakkoord van het Rijk is opgenomen dat het kabinet werkt aan een aanpassing van de eigen bijdrage voor de huishoudelijke hulp in de Wmo. De komende periode wordt deze maatregel uitgewerkt. De beoogde invoeringsdatum is 1 januari 2025. In verband hiermee wordt de algemene uitkering van de gemeente Gouda met € 322.000 verlaagd.

In afwachting van de uitwerking wordt voorgesteld de verlaging van de algemene uitkering als taakstelling op te nemen in de begroting.

5. *Toezicht en handhaving voor EPBD III*

Gouda krijgt in 2022 € 6.000 extra uit de algemene uitkering in verband met de tweede herziening van de Europese richtlijn energieprestatie van gebouwen (EPBD III). Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het toezicht en de handhaving. Informatie over de jaren 2023 en verder volgt in een volgende circulaire. In lijn met eerdere besluitvorming wordt voorgesteld deze middelen toe te voegen aan het functionele programma.

6. *Prenataal huisbezoek*

In verband met uitstel van de invoering van de wet Prenataal huisbezoek door de jeugdgezondheidszorg van 1 januari naar 1 juli 2022 worden de niet benodigde middelen voor het 1e halfjaar van 2022 teruggeboekt naar het ministerie van VWS. Hierbij is wel rekening gehouden met de (extra) kosten die gemeenten eventueel al hebben gemaakt als gevolg van de inwerkingtreding.

Voorstel is om het reeds gereserveerde bedrag voor 2022 met € 9.000 te verlagen. Beschikbaar blijft voor nadere invulling € 15.000 in 2022 en € 24.000 per jaar structureel.

7. *Maatschappelijke opvang en OGGz (DU)*

De mutatie op de decentralisatieuitkering voor maatschappelijke opvang wordt toegevoegd aan het bestaande budget conform bestendige gedragslijn.

8. *Gezond in de stad (DU)*

Bij deze meicirculaire worden middelen voor een extra 4^e jaar Kansrijke start aan het gemeentefonds toegevoegd voor gemeenten die een lokale coalitie willen vormen rond de eerste 1000 dagen van kinderen. Gouda krijgt hiertoe € 19.000 in 2022. Deze middelen kunnen in lijn met de bestaande werkwijze worden toegevoegd aan het functionele programma in de begroting.

9. *Vrouwenopvang (DU)*

De mutatie op de decentralisatieuitkering voor vrouwenopvang wordt toegevoegd aan het bestaande budget conform bestendige gedragslijn.

10. *Crisisdienstverlening (DU)*

Als onderdeel van de crisisdienstverlening is de Aanpak Jeugdwerkloosheid met een jaar verlengd tot en met 2022. De middelen worden onderverdeeld in drie categorieën:

1. Coördinatie van regionale aanpak jeugdwerkloosheid
2. Ondersteunen naar werk van kwetsbare aankomend mbo-gediplomeerden
3. Ondersteunen naar werk van voortijdig schoolverlaters

Gouda ontvangt hiertoe € 404.000. In lijn met eerdere besluitvorming kunnen deze middelen aan het functionele programma worden toegevoegd.

11. Brede aanpak dak- en thuisloosheid (DU)

Het kabinet zet in op het voorkomen van dakloosheid, om- en afbouw van de maatschappelijke opvang en het realiseren van woonplekken met passende ondersteuning voor (dreigend) dakloze jongeren en volwassenen. Van de structureel beschikbare middelen van het Rijk krijgt Gouda in 2022 € 341.000 als centrumgemeente maatschappelijke opvang/beschermd wonen. Deze middelen kunnen direct aan het functionele programma worden toegevoegd op basis van een bestendige gedragslijn.

Besteding van middelen vanaf 2023 volgt later.

12. Einde lening inburgeringsplichtig (DU)

In 2022 ontvangt Gouda € 18.000 voor de ondersteuning van ELIPs. Het betreft inburgeraars die hun lening voor de inburgering (vrijwel) volledig hebben uitgeput, maar nog steeds inburgeringsplichtig zijn. Gemeenten kunnen inburgeraars die tot deze doelgroep behoren begeleiden.

Voorgesteld wordt de middelen beschikbaar te houden voor nadere invulling/besteding door het college.

13. Uitvoeringskosten klimaatakkoord (DU)

Om de uitvoering van het bestaande klimaatbeleid in 2022 te kunnen voortzetten, ontvangen gemeenten in 2022 een overbruggingsbudget van € 40 miljoen. Voor Gouda gaat het om € 442.000.

Voorgesteld wordt de middelen beschikbaar te houden voor nadere invulling/besteding door het college.

14. Extra capaciteit BOA's (DU)

Voor handhaving en veiligheid om onder meer de capaciteit van (wijk)agenten en BOA's in de openbare ruimte te vergroten krijgt Gouda vanaf 2022 jaarlijks € 42.000 uit het gemeentefonds.

Voorgesteld wordt de middelen beschikbaar te houden voor nadere invulling/besteding door het college.

15. Beschermd Wonen (IU)

De mutatie op de integratieuitkering voor beschermd wonen wordt toegevoegd aan het bestaande budget conform bestendige gedragslijn.

16. Participatie (IU)

De mutatie op de integratieuitkering voor participatie wordt toegevoegd aan het bestaande budget conform bestendige gedragslijn.

17. Voogdij/18+ (IU)

De mutatie op de integratieuitkering voor voogdij/18+ wordt toegevoegd aan het bestaande budget conform bestendige gedragslijn.

18. Participatie: loon- en prijsbijstelling 2022

De mutatie op de integratieuitkering voor participatie wordt toegevoegd aan het bestaande budget conform bestendige gedragslijn.

19. Voogdij 18+: loon- en prijsbijstelling 2022

De mutatie op de integratieuitkering voor voogdij/18+ wordt toegevoegd aan het bestaande budget conform bestendige gedragslijn.